

Antoine de Saint-Exupéry (1900 – 1944): Malý princ (1943)

Struktura zkoušky:

- A. Literární druh a žánr, umělecký směr / tvůrčí skupina, literárněhistorický kontext, údaje o autorovi ve vztahu k dílu;
B. 1. Doba a místo (děje);
2. Hlavní postavy a jejich charakteristika; 3. Námět, témata, hlavní motivy;
4. Zvláštnosti kompozice; C. Jazykové zvláštnosti a kulturní souvislosti.

II Beránek

(...) „Ale ... co tu děláš?“

A tu mi docela tiše, jako něco nesmírně vážného, opakoval:

„Prosím pěkně... nakresli mi beránka...“ (...)

A tu, protože jsem ztratil trpělivost a protože jsem spěchal, abych se co nejdřív pustil do rozebírání motoru, načmáral jsem tuhle kresbu:

A prohlásil jsem:

„To je bedýnka. Beránek, kterého chceš, je uvnitř.“

Ale byl jsem velice překvapen, když se obličej malého soudce rozzářil.

„Právě tak jsem to chtěl. Myslíš, že ten beránek bude potřebovat hodně trávy?“ (...)

A tak jsem se seznámil s malým princem.

XIII Byznysmen

Na čtvrté planetě bydlil byznysmen. Byl to člověk tak zaměstnaný, že při příchodu malého prince nezvedl ani hlavu.

Dobrý den,“ pozdravil ho malý princ. „Vyhasla vám cigareta.“

„Tři a dvě je pět. Pět a sedm dvanáct. Dvanáct a tři patnáct. Dobrý den. Patnáct a sedm dvacet dva. Dvacet dva a šest dvacet osm. Nemám čas ji znovu zapálit. Dvacet pět a šest třicet jedna. Uf! Dělá to tedy pět set jeden milión šest set dvacet dva tisíce sedm set třicet jedna.“

„Pět set miliónů čeho?“

„Cože? Ty jsi tu ještě? Pět set miliónů... už nevím čeho... mám tolik práce! (...“

„Čeho pět set miliónů?“ opakoval malý princ, protože se nikdy v životě nevzdal otázky, kterou jednou dal. (...)

Byznysmen pochopil, že nemá žádnou šanci na klid:

„Miliónů hvězdiček, které vidíme někdy na obloze.“ (...)

„A co s těmi hvězdami děláš?“

„Nic. Patří mi.“

„A co ti to pomůže, že máš hvězdy?“

„Jsem bohatý.“ (...)

„Patří-li vám hedvábný šátek, mohu si ho dát na krk a odnést si ho. Patří-li mi květina, mohu ji utrhnout a odnést. Ale ty nemůžeš utrhnout hvězdy.“

„Ne, ovšem mohu je dát do banky.“

„Co to znamená?“

„To znamená, že napíšu na papírek počet svých hvězd. A potom zamknu ten papír do zásuvky.“

„A nic víc?“

„To stačí!“

To je zábavné, pomyslel si malý princ. Je to dost poetické, ale ne moc seriózní. Malý princ měl o vážných věcech představy hodně odlišné od představ, jaké mají dospělí.

„Já mám květinu,“ řekl ještě, „a každý den ji zalévám. Mám tři sopky a ty vymetám každý týden. Vymetám totiž i tu vyhaslou. Člověk nikdy neví. Pro mé sopky i pro mou květinu je užitečné, že mi patří. Ale ty nejsi hvězdám užitečný...“

Byznysmen otevřel ústa překvapením, nevěděl však, co odpovědět. A malý princ zmizel. Dospělí jsou rozhodně podivní, řekl si jen v duchu cestou.

XXI Liška

(...) A vrátil se k lišce.

„Sbohem...“ řekl.

„Sbohem,“ řekla liška. „Tady je to mé tajemství, úplně prostinké: správně vidíme jen srdcem. Co je důležité, je očím neviditelné.“

„Co je důležité, je očím neviditelné,“ opakoval malý princ, aby si to zapamatoval.

„A pro ten čas, který jsi své růži věnoval, je ta tvá růže tak důležitá.“

„A pro ten čas, který jsem své růži věnoval...“ řekl malý princ, aby si to zapamatoval.

„Lidé zapomněli na tuto pravdu,“ řekla liška. „Ale ty na ni nesmíš zapomenout. Stáváš se navždy zodpovědným za to, cos k sobě připoutal. Jsi zodpovědný za svou růži...“

„Jsem zodpovědný za svou růži...“ opakoval malý princ, aby si to zapamatoval.

XXVI Odchod

(...) Podíval jsem se dolů ke zdi a vyskočil jsem! Proti malému princovi se tam zvedal jeden z těch žlutých hadů, kteří vás v půlminutě sprovodí ze světa. Sáhl jsem do kapsy pro revolver a rozběhl jsem se. Ale had, sotva mě zaslechl, vklouzl tiše do písku, jako opadá tryskající pramen, a bez velkého spěchu se protáhl mezi kameny, zanechávaje za sebou lehký kovový šelest.

Doběhl jsem ke zdi právě včas, abych zachytil do náruče svého malého prince, bledého jako snůh.

„Copak to znamená? Ty se teď dáváš do řeči s hady?“ (...)

Řekl mi:

„To jsem rád, žeš přišel na to, co tvému stroji chybí. Budeš moci domů...“

„Jak to víš?“

Právě jsem mu přicházel oznámit, že proti všemu očekávání se mi práce zdařila. Neodpověděl na mou otázku, ale dodal:

„Já se dnes také vrátím domů...“

Potom připojil posmutněle:

„Mám to mnohem dál... A mnohem nesnadnější...“

Dobře jsem cítil, že se děje něco neobyčejného. Tiskl jsem ho v náručí jako malé dítě, a přesto se mi zdálo, že sklouzává někam dolů do propasti a že nemohu nic udělat, abych ho zadržel...